

lukkes eller blot stilles paa Klem for os i England, men jeg kan tænke paa det, som naturligt maa komme frem, at de oversøiske Landbrugsprodukter, der føres til England, komme til at høre til de mere intensivt fremstillede Varer, som vort Landbrug fører. Naar dette helt eller delvis slaas tilbage fra sin Stilling i England, har det ved en blomstrende hjemlig Industri et Hjemmemarked lige udenfor sin Dør at falde tilbage paa, men det har intet saadant, i det Øjeblik denne Industri skal føre en Tilværelse, der paa flere Omraader ligne en sur Eng, hvor der først skal afvandes og foretages Grundforbedringer, før man kan tænke paa, at den kan bære Afrøde. Jeg tror ikke, den Stemning i Landbruget vil holde sig, som har baaret dette Forslag igennem, og ud fra det Synspunkt kan jeg hilse denne Revisionsbestemmelse med nogen Forventning. Jeg anser det ingenlunde for umuligt, at naar den fører sit Forslag frem, eller maaske tidligere, vil der have rejst sig en Reaktion overfor den Stemning, som har ført os saa vidt i Nedsættelse af Beskyttelsen, som det sker ved dette Forslag.

Jeg vil raade mine Meningsfæller til at afholde sig fra at stemme, jeg vil gøre det som en Anerkendelse af den Skatteomlægning, der findes i Forslaget, og som en Anerkendelse af Nedsættelsen af Tolden paa Raastofferne, men med den mest udtrykkelige Hævdelse af, at vi ere bestemte Modstandere af hele den Tendens, som har gjort sig gældende overfor Forslagets Beskyttelsesside, og at vi ville bidrage, hvad der staar i vor Magt, til at arbejde en Stemning op, som ved den første Revision af Loven skal kunne virke i modsat Retning.

Rørdam: Man skulde tro, at den Dag, da Folketinget skred til at vedtage en Toldlov under et Venstreministeriums Ledelse, maatte være en Festdag for Folketinget. Jeg synes imidlertid, der mangler noget af den rette Feststemning, og den ærede Ordførers Tale og de mange tomme Pladser her i Salen i Dag synes ikke at vidne om, at den Sag har den Interesse, som den skulde have.

Det Toldlovforslag, her foreligger til Behandling, vedtaget af Flertallet i Fællesudvalget, og som nu snart vil blive ophøjet til Lov, er i det hele og store overensstemmende med det Forslag, som Finansminister Wilhelm Lassen forelagde for os her i Tinget. Paa nogle Punkter er det forbedret, paa de fleste er det blevet ringere. Det er derfor ikke at vente, at

jeg eller mine Meningsfæller skulle stille os synderlig anderledes overfor dette Forslag, end vi i sin Tid stillede os overfor det af den afdøde Finansminister Wilhelm Lassen forelagte Forslag, eller at vi skulde modtage dette Forslag med synderligt blidere Følelser. Der er for mig noget saare nedslaaende i at se, hvorledes det er gaaet med denne Sag, fordi det for mig mere end noget andet er Symbolet paa, hvor uendelig langt vi ere komne bort fra de Forhaabninger, som Demokratietts Førere i sin Tid nærrede, de Tanker, de hayde og drømte om at føre ud i Livet. Toldsagen har alle Dage her i Landet været en af Demokratietts store Mærkesager, og det bør den saa vist ogsaa være, som en retfærdig Skatteordning bør være en af de Ting, som Demokratiet først og fremmest har skrevet ind med Flammeskrift i sin Katekismus. Jeg skal ikke komme ind paa en Debat om selve dette Spørgsmaal, men dog minde om, at Højre har set ganske paa samme Maade paa det i sin Tid. I en Toldlovbetænkning fra 1871—72 udtalte Højre sin store Betænkelighed ved de indirekte Skatters Stigning. Den Gang vare de indirekte Skatter kun 19½ Mill. Kr. men da udtalte Højre, at den stærke Stigning i den indirekte Beskatning gav Anledning til at undersøge, om det kan erkendes rigtigt, at en stigende Del af Skattebyrden hviler paa Forbruget, og at det fra et almindeligt finansielt og socialt Standpunkt neppe kan billiges at tilvejebringe den overvejende Del af Statsindtægterne ved Forbrugsskatter, da det altid medfører til en vis Grad Uretfærdighed mod de mindre bemidlede Samfundsklasser. Se det er, hvad Højre har udtalt i denne Sag, og den Gang vare de indirekte Skatter 19 Mill. Kr., nu ere de op imod 50 Mill. Kr.

Jeg skal ligeledes minde om, hvad jeg tidligere har udtalt, at i 1872, da Toldindtægterne som nævnt vare 19½ Mill. Kr., forlangte Folketinget en Nedgang paa 4½ Mill. Kr., hvoraf en Del foresloges dækket ved en Formue- og Indkomstskat. Efterhaanden som Toldskatterne stege, forlangte man steds fra Folketingets Side en større og større Nedgang. Jeg skal ikke nævne alle disse Tal, som jeg tidligere har nævnt. Jeg skal kun anføre, at man i 1888—89 forlangte 7 Mill. Kr.s Nedgang i Toldskatterne, og at de skulde fikseres til 24 Mill. Kr. Imidlertid er det gaaet saaledes, at de indirekte Skatter ere voksede ustandseligt fra Aar til Aar. Jeg skal minde om, at Venstre i